

2. Бехта П.А. Виробництво шпону : підручник / П.А. Бехта. – К. : Вид-во "Основа", 2003. – 256 с.
3. Білей П.В. Ефективність використання теплової енергії під час виготовлення шпону і фанери / П.В. Білей, І.В. Петришак, І.А. Соколовський // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.9. – С. 118-121.
4. Білей П.В. Ефективність використання теплової енергії під час виготовлення шпону і фанери / П.В. Білей, І.В. Петришак, І.А. Соколовський // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.9. – С. 118-121.
5. Ханік Я.М. Сушіння листових газопроникних матеріалів / Я.М. Ханік, Б.М. Микичак, В.М. Кузьма // Поступ в нафтогазопереробній промисловості : тези доп. III наук.-техн. конф. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2006. – С. 260-264.
6. Ханік Я.М. Інтенсифікація процесу сушіння листових деревних матеріалів / Я.М. Ханік, Б.М. Микичак, В.М. Гербей // Науковий вісник УкрДЛТУ : зб. наук.-техн. праць. – Львів : Вид-во УкрДЛТУ. – 2001. – Вип. 11.2. – С. 82-84.
7. Ханік Я.Н. Филтратционная сушка плоских газопроницаемых материалов : автореф. дисс. на соискание учен. степени д-ра техн. наук. – Львов, 1992. – 36 с.
8. Білецька Л.З. Комбіноване фільтраційне сушіння листових капілярно-пористих колоїдних матеріалів / Л.З. Білецька. – Львів – 1996. – 234 с.
9. Топчий В.И. Филтратционная сушка и охлаждение плоских капиллярно-пористых материалов : дис. ... канд. техн. наук / В.И. Топчий. – К., 1987. – 20 с.
10. Білей П.В. Методика дослідження фільтраційного сушіння пакету шпону / П.В. Білей, Б.М. Микичак, Д.П. Кіндзера // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.5. – С. 182-184.
11. Гельперин Н.И. Основные процессы и аппараты химической технологии / Н.И. Гельперин. – В 2-ух кн. – М. : Изд-во "Химия", 1981. – 812 с.

Микичак Б.М., Білей П.В., Кіндзера Д.П. Гидродинамика филтратционной сушки пакета шпона

Представлены результаты экспериментальных исследований гидродинамики пакетной сушки шпона филтратционным методом. Получены критериальные зависимости, которые дадут возможность использовать результаты для проектирования нового сушильного оборудования.

Ключевые слова: шпон, филтратционная сушка, пакет листов шпона, гидродинамика, тепловой агент, критериальные уравнения, потери давления, геометрические параметры пакета.

Mikichak B.M., Biley P.V., Kindzera D.P. Hydrodynamics of filtration drying veneer package

The results of experimental investigations of hydrodynamics of filtration drying veneer package are presented in the article. Obtained criterion depends, according to which the results will be used for designing new drying equipment.

Keywords: veneer, filtration drying, veneer sheets package, hydrodynamics, heat agent, criterial equation, pressure loss, geometric parameters of the package.

4. ЕКОНОМІКА, ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗЯХ

**УДК 336.722.15 Проф. С.В. Васильчак, д-р екон. наук – Львівський ДУВС;
доц. О.Р. Жидяк¹, канд. екон. наук; доц. Т.М. Полянчик², канд. екон. наук;
асист. М.П. Дубина², канд. екон. наук**

ОСНОВНІ НАПРЯМИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Розглянуто окремі аспекти бюджетної політики як фактора впливу на економічний розвиток держави. Розкрито напрями формування й удосконалення сучасної бюджетної політики. Окреслено основні завдання бюджетної політики на сучасному етапі.

Ключові слова: бюджетна політика, економічне зростання, доходи населення, рівень життя, соціально-економічний розвиток.

Постановка проблеми. Забезпечення довгострокового економічного зростання та якісної структури перебудови економіки потребує мобілізації усіх напрямів державної економічної політики, зокрема і бюджетної. Зміна параметрів соціально-економічної системи зумовлює постійне посилення вимог до формування та проведення ефективної бюджетної політики. Це пояснюється тим, що бюджетна політика є активним елементом системи державного регулювання, визначальним фактором управління економічними й соціальними процесами, їх розвитком. З її допомогою держава, розподіляючи і перерозподіляючи валовий внутрішній продукт, здійснює вплив на формування структури виробництва, результати господарювання, проведення соціальних перетворень.

Бюджетна політика є системою заходів і дій органів влади в галузі управління бюджетним процесом на основі концепції розвитку бюджетних відносин у складі загальної економічної політики, спрямованої на реалізацію поставлених завдань та цілей з економічного та соціального розвитку. Вона має сприяти державній підтримці зростання економіки та створенню умов для залучення інвестицій. Стратегічною метою бюджетної політики є забезпечення фінансової та соціальної стабільності в країні.

Аналіз останніх публікацій. Огляд публікацій з питань ефективності бюджетної політики, як інструменту соціально-економічного розвитку свідчить, що зазначена проблематика є актуальною, її досліджували відомі вітчизняні вчені: С. Буковинський, А. Гальчинський, І. Заїчко, М. Крупка, О. Кириленко, В. Кравченко, О. Любіч, І. Лютий, А. Мярковський, В. Міщенко, В. Опарін, Д. Полозенко, К. Павлюк, Ю. Пасічник, А. Філіпенко, І. Чугунов, Н. Юрків, С. Юрій, та зарубіжних – В. Лебедев, А. Лаффер, Дж. Кейнс, А. Сміт, М. Фрідман, В. Симоненко та ін.

¹ Львівський інститут економіки і туризму;

² Львівський НУ ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького

Метою дослідження є бюджетна політика держави, яка здійснюється через функціонування бюджетного механізму, під яким розуміють сукупність засобів, які застосовує держава з метою організації бюджетних відносин та забезпечення належних умов для економічного і соціального розвитку. Проведення державної бюджетної політики забезпечується різними шляхами, серед яких потрібно вирізнити перегляд податкових ставок; зміну обсягу і структури державних видатків; зміну балансу між доходами і видатками бюджету, заміну джерел фінансування його дефіциту; встановлення граничних обсягів державного боргу, зміну його структури і джерел фінансування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бюджетна політика у сучасних умовах повинна бути спрямована на підвищення рівня життя населення, збільшення обсягу заробітної плати, сприяння ціновій та валютно-курсовій стабільності. Проект державного бюджету повинен формуватися на показниках економічного і соціального розвитку країни, сприяти створенню умов для розвитку виробництва, стимулювання економічної й соціальної розбудови держави; реалізації виваженої боргової політики; надання послуг для задоволення суспільних потреб, виходячи з принципу забезпечення їх надання з урахуванням реальних державних ресурсів; поступового підвищення соціальних стандартів; проведення реформування міжбюджетних відносин з метою забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку територій.

Важливим є посилення стимулятивної складової міжбюджетного регулювання шляхом забезпечення взаємозв'язку між коефіцієнтом вирівнювання та середнім індексом виконання розрахункових показників місцевих бюджетів, що враховують під час визначення обсягу міжбюджетних трансфертів, за останні три бюджетні періоди із забезпеченням стабільного обсягу фінансових ресурсів, що спрямовуються на цю мету; пріоритетне спрямування капітальних вкладень на фінансування об'єктів, які забезпечують приріст потужностей у наступному періоді; створення умов для ефективного функціонування підприємств житлово-комунальної галузі, шляхом залучення приватних інвестицій та гарантування інтересів територіальних громад і збереження комунального майна; спрямування коштів, отриманих від приватизації державного майна як джерела фінансування видатків розвитку для реалізації інвестиційних проектів; концентрація державної підтримки на здешевленні залучених для реалізації інноваційно-інвестиційних проектів у сільському господарстві кредитних ресурсів, які забезпечуватимуть досягнення світових стандартів продуктивності виробництва та якості сільськогосподарської продукції.

Доцільним є підвищення фінансової спроможності місцевого самоврядування, шляхом закріплення додаткових доходних джерел; підвищення рівня зацікавленості органів місцевого самоврядування у збільшенні обсягів надходжень до місцевих бюджетів; інвестиційної складової частини місцевих бюджетів, зокрема, шляхом збільшення кількості джерел надходження до бюджету розвитку; удосконалення системи надання та використання субвенцій на реалізацію цільових інвестиційних проектів соціально-економічного розвитку; удосконалення механізмів розрахунку видатків, що враховують під час визначення обсягу міжбюджетних трансфертів, зокрема шляхом наукової

обґрунтованості розрахунків нормативів бюджетної забезпеченості та коригувальних коефіцієнтів до них, а також застосування з цією метою галузевих стандартів надання суспільних послуг; використання фінансових важелів подолання диспропорцій соціально-економічного розвитку територій; розроблення програм розвитку регіонів на середньострокову перспективу на основі науково обґрунтованих пріоритетів регіонального розвитку.

Ефективність бюджетної політики потрібно оцінювати на основі двох критеріїв: по-перше, фінансової ефективності бюджетної політики, по-друге, її соціально-економічної ефективності. Запорукою успіху місцевої бюджетної політики є її прозорість, відкритість і зрозумілість як для представницьких органів влади, так і для населення відповідної території, її публічна підтримка. Реалізація ефективної бюджетної політики у сфері місцевих фінансів повинна відігравати значну роль у процесі регулювання економічного розвитку регіонів. Хронічна нестача фінансових ресурсів у органів місцевого самоврядування та нестабільність їх доходних джерел стали проблемою загальнодержавної ваги. Як наслідок, на місцях не вирішують найболючіші життєві проблеми людей, занепадають сільське господарство, соціально-культурна сфера, освіта, охорона здоров'я.

З метою підвищення рівня бюджетної збалансованості важливим є упорядкування та оптимізація кількості бюджетних програм, зокрема шляхом розроблення головними розпорядниками бюджетних коштів середньострокового прогнозу видатків за бюджетними програмами на основі визначених пріоритетних завдань діяльності та результативних показників, яких необхідно досягти у перспективному періоді; забезпечення системного підвищення мінімальної заробітної плати, посадового окладу працівникам першого розряду Єдиної тарифної сітки, прожиткового мінімуму; надання соціальної допомоги; пільг та компенсацій за професійною ознакою відповідним категоріям громадян; збільшення допомоги після народження дитини.

Положення Програми економічних реформ на 2010-2014 рр. передбачає формування основних напрямів бюджетної політики, орієнтованих на:

- забезпечення соціально-економічного розвитку України;
- забезпечення зростання рівня життя громадян та виконання заходів з подолання та запобігання бідності відповідно до Указу Президента України від 26 лютого 2010 р., № 274 (274/2010) "Про невідкладні заходи з подолання бідності";
- збереження та прискорення людського розвитку, шляхом підвищення ефективності та забезпечення стабільності соціального захисту, поліпшення якості і доступності медичної допомоги та освіти;
- детінізацію економіки і доходів громадян, що забезпечить збільшення надходжень до бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування без посилення фінансового навантаження та з дотриманням принципу справедливості під час надання суспільних послуг;
- створення сприятливих умов для бізнесу шляхом зниження адміністративних бар'єрів для його розвитку, модернізації податкової системи;
- модернізацію інфраструктури та базових галузей економіки (зокрема енергетичної, вугільної, нафтогазової галузей, сільського господарства, житлово-комунального господарства, транспортного комплексу, оборонної промисло-

вості), а також перехід від системи надання дотацій до системи самоокупності виробництва.

Від виваженого вибору напрямів розвитку бюджетної політики значною мірою залежить загальний соціально-економічний розвиток держави. Бюджетна політика повинна реалізовуватися і формуватися на наукових засадах, відповідати національним інтересам і соціально-економічній стратегії держави. Науковий підхід до розроблення бюджетної політики, знання і вивчення чинників, що визначають бюджетну політику, передбачають її відповідність закономірностям суспільного розвитку, постійне врахування теоретичних положень і висновків бюджетної теорії. Порушення цієї важливої вимоги призводить до великих втрат в економіці.

Сьогодні під час формування бюджетної політики в сфері доходів необхідно враховувати економічне становище в Україні, завдання національної економіки: стимулювання динамічного розвитку економіки, структурну перебудову економіки, зменшення інфляції, стимулювання розвитку самозайнятості, підвищення добробуту населення. Кінцевою метою формування доходної частини Державного бюджету має бути пошук паритету між інтересами підприємництва та державними інтересами. Це означає, що бюджетна політика доходів не повинна бути тягарем для підприємництва та стримувати його економічний розвиток.

Реалізація бюджетної політики у 2012 р. у сфері підтримки регіонального економічного зростання, згідно з затвердженою Постановою Верховної Ради України (ВВР) "Про основні напрями бюджетної політики на 2012 рік", здійснюватиметься шляхом:

- підтримки стійкого економічного розвитку регіонів з урахуванням збалансування загальнодержавних і регіональних інтересів;
- концентрації державної підтримки розвитку регіонів у державному фонді регіонального розвитку;
- збільшення питомої ваги місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України шляхом удосконалення міжбюджетних відносин та підвищення самодостатності місцевих бюджетів, що передбачає, зокрема: здійснення розрахунку видатків, що враховують під час визначення міжбюджетних трансфертів, на підставі державних соціальних стандартів та нормативів; проведення інвентаризації нормативно-правових актів, що регламентують застосування галузевих нормативів під час здійснення видатків місцевих бюджетів, та відміну обов'язкового застосування таких нормативів;
- вивчення можливостей розширення надходжень до бюджету розвитку;
- удосконалення методологічної нормативної бази програмно-цільового методу в бюджетному процесі на місцевому рівні, застосування такого методу під час складання та виконання місцевих бюджетів у пілотних регіонах;
- впровадження програм розвитку регіонів на середньострокову перспективу;
- проведення заходів, передбачених угодами щодо регіонального розвитку областей, укладених між Кабінетом Міністрів України та відповідними радами;
- внесення змін до актів законодавства щодо забезпечення фінансово-організаційної кооперації на місцевому рівні;
- бюджетної децентралізації, насамперед передачі місцевим бюджетам видатків державного бюджету за окремими бюджетними програмами у сфері освіти, охорони здоров'я, житлово-комунального господарства, дорожнього гос-

подарства та енергоефективності, заходи з реалізації яких мають забезпечувати органи місцевого самоврядування, з одночасним виділенням державою коштів для забезпечення таких видатків;

- удосконалення механізму визначення і розподілу субвенцій на виконання інвестиційних програм (проектів) через встановлення критеріїв їх розподілу на підставі формалізованих параметрів, запровадження стандартних процедур конкурсного відбору інвестиційних програм (проектів), реалізацію органами місцевого самоврядування права розподілу таких субвенцій за об'єктами.

Важливо пам'ятати, що піднесення рівня життя громадян не можливе без економічного зростання, яке досягається за рахунок прискорення розвитку підприємницької діяльності й підвищення ефективності державного регулювання економічних та соціальних процесів. Зміцнення вітчизняного бізнесу досягається, передусім, шляхом підвищення його конкурентоспроможності, а це можливо за нарощування інвестицій та забезпечення їх раціонального використання, зокрема спрямування їх на проведення реконструкції підприємств, упровадження інновацій, посилення позицій вітчизняного бізнесу на внутрішніх і зовнішніх ринках. Основним завданням бюджетної політики є подальша стабілізація державних фінансів з метою стійкого економічного зростання, яка передбачає:

1. Фінансування дефіциту державного бюджету переважно шляхом здійснення внутрішніх запозичень;
2. Утримання граничного обсягу дефіциту державного бюджету на 2012 рік на рівні 2,5 відсотка валового внутрішнього продукту;
3. Зменшення частки перерозподілу валового внутрішнього продукту через зведений бюджет, порівняно із врахованим у 2011 р. (28,7 %), шляхом:
 - уповільнення темпів зростання реалізації підакцизних товарів (алкогольні напої, пиво та тютюнові вироби) у зв'язку з підвищенням ставок акцизного податку;
 - поліпшення управління державним боргом з метою подальшого скорочення його обсягу до економічно безпечного рівня (не більш як 30 відсотків валового внутрішнього продукту);
 - надання державних гарантій в обсязі не більш як 1 відсоток валового внутрішнього продукту для реалізації виключно інвестиційних та інноваційних проектів, спрямованих, зокрема, на розвиток експортного потенціалу національної економіки;
 - підвищення ефективності здійснення капітальних видатків та встановлення частки інвестиційних витрат зведеного бюджету на рівні не менш як 5 відсотків валового внутрішнього продукту, а також удосконалення механізму їх розподілу і контролю за використанням;
 - запровадження механізму середньострокового бюджетного прогнозування на всіх етапах бюджетного процесу;
 - забезпечення прозорості системи державних фінансів на основі створення та впровадження інформаційно-аналітичної системи.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Для того, щоб бюджетна політика держави була ефективною, потрібно:

- чітко регламентувати законодавчо процес акумуляції й руху фінансових потоків, забезпечення їх прозорості для суспільства;
- забезпечити високі темпи зростання національної економіки як основного чинника зниження фінансових ризиків під час розроблення показників державного бюджету;

- досягти надійності прогнозу основних макроекономічних показників, на основі яких формуються дохідна й видаткова частини державного бюджету, – обсягів і темпів зростання ВВП, темпів інфляції, валютного курсу;
- дотримуватися об'єктивності під час формування дохідної частини бюджету;
- оптимізувати бюджетні витрати, що сприятиме повноцінному фінансовому забезпеченню реалізації державних функцій.

Життєво важливою справою є забезпечення випереджального розвитку соціальних інститутів (освіти, медицини, культури) та відповідного зростання соціальних інвестицій, безпосередньо спрямованих на розвиток людини. З метою реалізації соціально-економічних пріоритетів розвитку країни необхідно якісно підвищити рівень функціонування бюджетної системи. Для розроблення і реалізації збалансованого бюджетного регулювання пріоритетні напрямки бюджетної політики повинні визначатися, виходячи з циклічності економічного розвитку, стану державних фінансів та запасу стійкості бюджетної системи.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.slovnnyk.net>.
2. Мярковський А.І. Пріоритетні напрями бюджетної політики / А.І. Мярковський. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2010_1/160.pdf.
3. Заїчко І.В. Роль бюджетної політики у забезпеченні фінансової незалежності органів місцевого самоврядування / І.В. Заїчко. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.udpu.uaforums.net/~vt11.html>.
4. Указ Президента України від 21 грудня 2010 р., № 1154 (1154/2010) "Про заходи щодо забезпечення ефективності реалізації Програми економічних реформ на 2010-2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава". [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1154%2F2010>.
5. Указ Президента України від 26 лютого 2010 р., № 274 (274/2010) "Про невідкладні заходи з подолання бідності". [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.president.gov.ua/documents/10556.html>.
6. Євтушенко Н. Вплив бюджетної політики на соціально-економічний розвиток країни / Наталія Євтушенко. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2009_13/Evyushenk%D0%BE.pdf.
7. Пасько Т.О. Сучасні особливості формування бюджетної політики в сфері доходів / Т.О. Пасько // Вісник Української академії банківської справи. – 2006. – № 1(20). – С. 117-119. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.lib.uabs.edu.ua/library/Article/Pasko_4.pdf.
8. Основні напрямки бюджетної політики на 2012 рік / Постанова Верховної Ради України (ВР) від 13 травня 2011 р., № 3358-VI. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3358-17>.

Васильчак С.В., Жидяк А.Р., Полянчик Т.М., Дубына М.П. Основные направления бюджетной политики на современном этапе

Рассмотрены отдельные аспекты бюджетной политики как фактора влияния на экономическое развитие государства. Раскрыты направления формирования и совершенствования современной бюджетной политики. Очерчены основные задачи бюджетной политики на современном этапе.

Ключевые слова: бюджетная политика, экономический рост, доходы населения, уровень жизни, социально-экономическое развитие.

Vasylchak S.V., Zhydyak O.R., Polyanchych T.M., Dubyna M.P. Main directions of fiscal policy at the present stage

The article considers aspects of fiscal policy as a factor of state economic development. Directions of forming and improvement of modern fiscal policy are exposed. The basic tasks of fiscal policy are outlined on the modern stage.

Keywords: fiscal policy, economic growth, income, living standards, socio-economic development.

УДК 338.23:330.341.4

Доц. О.М. Свінцов¹, д-р екон. наук;

ст. викл. Н.Я. Скірка¹, канд. екон. наук; доц. П.П. Гаврилко², канд. екон. наук

СТИМУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Досліджено теоретичні засади стимулювання інвестиційної діяльності на основі висновків класичної та неокласичної шкіл, кейнсіанської теорії та марксистської інвестиційної доктрини. Обґрунтовано потребу використання кейнсіанських рекомендацій для української економіки у кризові періоди, коли необхідне посилення втручання держави в економіку з метою встановлення контролю над емісією грошей та інфляційними процесами.

Ключові слова: державне регулювання економіки, кейнсіанська теорія, марксистська теорія, інвестиційна діяльність.

Постановка проблеми. Розвиток будь-якої економічної системи перебуває в прямій залежності від обсягів інвестування та ефективності цього процесу. Інвестиції в економічній системі виконують три основні функції: по-перше, вони забезпечують економічне зростання і якісне удосконалення основного капіталу, як на рівні окремої фірми, так і на рівні національної економіки; по-друге, сприяють здійсненню прогресивних структурних економічних зрушень, що стосуються найважливіших пропорцій національної економіки (відтворювальних, галузевих, вартісних); по-третє, забезпечують реалізацію новітніх досягнень науково-технічного прогресу і підвищення на цій основі ефективності виробництва як на макрорівнях, так і макрорівні [1, с.21].

Економіка завжди стоїть перед вибором: між орієнтирами інвестиційної стратегії, між виробництвом різних товарів та послуг, між різними технологіями виробництва тощо. Основним критерієм вибору є досягнення максимальної ефективності за умови задоволення всіх потреб та бажань суспільства. Критерієм ефективності інвестиційних вкладень є мінімізація витрат ресурсів на виробництво продукції внаслідок цих вкладень. На рівні економічної системи ефективність інвестування може визначатися шляхом зіставлення приросту капітальних вкладень до приросту національного продукту: чим більшим є це співвідношення, тим вищим є показник капіталомісткості національного доходу, тим більшим повинен бути приріст додаткових інвестицій з метою приросту національного доходу.

Методика дослідження. Метою нашого дослідження є узагальнити теоретичний досвід стимулювання інвестиційної діяльності на основі висновків класичної та неокласичної шкіл, кейнсіанської теорії та марксистської інвестиційної доктрини.

¹ Дрогобицький ДПУ ім. Івана Франка

² Ужгородський навчальний центр Київського національного торговельно-економічного університету